

INSTITUTIONEN FÖR SVENSKA SPRÅKET

SV1301 Svenska språket, fördjupningskurs, 30 högskolepoäng

Swedish Language, Advanced Course, 30 higher education credits

Grundnivå / First Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Humanistiska fakultetsnämnden 2008-06-12 och senast reviderad 2016-02-04 av Institutionen för svenska språket. Den reviderade kursplanen gäller från och med 2016-02-04, vårterminen 2016.

Utbildningsområde: Humanistiskt 100 %

Ansvarig institution: Institutionen för svenska språket

Inplacering

Kursen ges som fristående kurs och är en fördjupning av fortsättningskursen i Svenska språket. Kursen kan ingå i en filosofie kandidatexamen i svenska språket liksom i en lärarexamen, dock inte tillsammans med annan fördjupningskurs i nordiska språk eller svenska språket.

Huvudområde

Svenska språket

Fördjupning

G2E, Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav och innehåller examensarbete för kandidatexamen

Förkunskapskrav

För tillträde till kursen krävs minst 75 % godkända kurser, varav Specialarbete 7,5 hp (eller motsv.) måste ingå, inom fortsättningskurs i Svenska språket (30 högskolepoäng) eller motsvarande.

Mål

Efter genomförd kurs ska studenten kunna:

I. Kunskap och förståelse

- uppvisa kännedom om flera språkvetenskapliga områden
- uppvisa fördjupad kännedom om något språkvetenskapligt område
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa språkvetenskapliga problem

II. Färdighet och förmåga

- med visst stöd utforma, genomföra och redovisa en språkvetenskaplig undersökning
- resonera kring vetenskapliga frågor i allmänhet och språkvetenskapliga i synnerhet
- skriva korrekt, idiomatisk sakprosa av fackspråklig karaktär

III. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- resonera kritiskt och argumentera vetenskapligt om språk.

Mer specifika lärandemål anges under respektive delkurser:

Språkvetenskaplig problemlösning, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

1. utföra en förelagd språkvetenskaplig uppgift under en begränsad tid och redovisa denna skriftligt och muntligt
2. tydligt visa tillvägagångssätt och resonemang i lösningen av ett givet problem
3. under lärares ledning resonera om giltigheten hos en viss lösning av ett givet problem samt kunna jämföra olika lösningars för- och nackdelar
4. självständigt analysera språkvetenskapliga problem av olika typ
5. visa insikt om att olika språkvetenskapliga frågeställningar har olika förutsättningar och kräver olika angreppssätt

Specialarbete, 15 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

6. identifiera och med handledares stöd avgränsa ett språkvetenskapligt ämne så att det blir hanterbart inom ramen för uppgiften
7. självständigt genomföra en språkvetenskaplig undersökning av begränsad omfattning
8. motivera metodval och teoretisk förankring utifrån ämnesvalet, relaterade undersökningar och god vetenskaplig praxis
9. redovisa undersökningen i en uppsats på svenska, danska eller norska som uppfyller de innehållsliga och språkliga kraven inom ämnet
10. självständigt sammanfatta, diskutera samt kritiskt förhålla sig till annat vetenskapligt arbete inom samma vetenskapsområde och på samma nivå
11. aktivt och självständigt bidra i seminariediskussioner
12. visa förmåga till kritisk bedömning och vetenskaplig argumentation.

Ord och ordförbindelser: inlärnin, bruk och strukturering, 7.5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

13. utföra de förelagda uppgifterna under en begränsad tid och redovisa dessa skriftligt
14. redovisa goda kunskaper om det svenska ordförrådets struktur, med tonvikt på ordförbindelser, särskilt ur ett andraspråksperspektiv
15. redogöra för samt konkretisera sådana lexikala drag och företeelser som är typiska för svenskan och som ofta medför svårigheter vid inläringen av svenska som andraspråk
16. uppvisa kännedom om allmänna lexikografiska principer
17. visa god förtrogenhet med viktigare svenska ordböcker, däribland inlärningsordböcker
18. navigera i viktigare elektroniska textsamlingar, särskilt Språkbanken
19. redogöra för olika strategier som kan användas vid inlärnin av ord
20. göra en kritisk analys av aktuella läromedel på olika nivåer med avseende på ord- och begreppsförrådet.

Variation, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

21. uppvisa fördjupade kunskaper om relationen mellan det svenska språkssystemet och språkbruket
22. föra resonemang om språkvariation utifrån språkvetenskaplig teori
23. föra resonemang om samband mellan språkvariation och språkförändring i ett synkront och/eller diakront perspektiv
24. uppvisa fördjupade kunskaper om språkets betydelse för individen och samhället.

Texter och textanalys, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

25. redogöra för huvuddragen inom den samtida svenska språkvetenskapliga textforskningen och, på mer detaljerad nivå, för forskningsläget inom ett valt delområde
26. redogöra för hur olika analysperspektiv skiljer sig åt, och hur de kan komplettera varandra, genom att muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskningsartiklar
27. visa god kunskap om centrala begrepp för de typer av textanalys som behandlats och förtrogenhet med aktuella metoder vid självständigt genomförd textanalys
28. diskutera och motivera val mellan olika textanalytiska perspektiv och angreppssätt, i relation till en avgränsad forskningsuppgift.

Elevsvenska, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

29. redogöra för aktuell forskning kring skrivande ur olika aspekter
30. använda språkvetenskapliga verktyg för att beskriva och bedöma elevtexter och språkutveckling ur olika perspektiv
31. diskutera faktorer som är väsentliga för elevers skrivande, som exempelvis flerspråkighet och ämneskontext

32. redogöra för grundläggande och generella drag i flerspråkiga elevers skrivande samt för särskilda faktorer av betydelse för deras språkutveckling
33. visa förmåga att såväl muntligt som skriftligt redogöra för och diskutera avgränsade frågeställningar inom området.

Språkstruktur, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

34. visa metodologisk förtrogenhet med ämnets begreppsapparat
35. visa viss teoretisk medvetenhet inom ämnet
36. analysera och diskutera centrala problem inom ämnet
37. presentera och självständigt redogöra för något delproblem inom ämnet.

Danska: Baskurs, 7,5 hp

Se separat kursplan NS1131.

Danska: Språkteori och språket i bruk, 7,5 hp

Se separat kursplan NS1131.

Isländska I, 7,5 hp

Se separat kursplan NS1150.

Isländska II, 7,5 hp

Se separat kursplan NS1152.

Specialkurs, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

33. redogöra för och förhålla sig kritisk till central litteratur inom ett språkvetenskapligt ämnesområde
34. visa utvecklad teoretisk och metodologisk förtrogenhet med ett språkvetenskapligt ämnesområde
35. analysera och diskutera centrala problem inom ett språkvetenskapligt ämnesområde.

Språkteknologi för språkvetare, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

36. redogöra översiktligt för ett urval av språkteknologiska metoder
37. visa insikt om de valda språkteknologiska metodernas möjligheter och begränsningar
38. välja en lämplig språkteknologisk metod att använda vid en given uppgift
39. utvärdera kvaliteten av ett urval språkteknologiska analyser
40. kritiskt förhålla sig till ett urval av metoder inom språkteknologin.

Retorik för yrkesverksamma, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

41. visa grundläggande kunskap om klassisk och modern retorik
42. analysera olika typer av texter utifrån retoriska perspektiv

43. reflektera över retorikens möjliga roller i ett samtida yrkesliv
44. producera och framföra väl förberedda muntliga anföranden utan att vara bunden vid manus
45. omsätta retoriska insikter i presentationsteknisk praktik
46. ge konstruktiv respons på andras framföranden
47. kritiskt granska och värdera egna och andras framföranden.

Språk och makt, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

48. uppvisa fördjupade kunskaper om samband mellan språkbruk och maktrelationer
49. utföra kritiska språkanalyser av både tal och skrift
50. värdera och diskutera hur kritisk språkanalys kan användas i praktiska tillämpningar som syftar till att motverka negativ särbehandling
51. självständigt utforma förslag på åtgärder mot konkreta fall av negativ särbehandling som tar sig språkliga uttryck
52. utifrån forskning och beprövad erfarenhet värdera ett förslag på åtgärder.

Empirisk talspråksforskning, 7,5 hp

Efter genomförd delkurs ska studenten kunna

53. visa förtrogenhet med aktuella metoder för insamling och analys av talspråk,
54. visa insikt om de specifika förutsättningarna för talspråk och talspråksforskning,
55. visa förtrogenhet om den samtalsanalytiska forskningen och den interaktionella lingvistikens vanligaste begrepp
56. transkribera och analysera talspråksmaterial,
57. självständigt utföra en analys inom något avgränsat område inom samtalsanalys och interaktionell lingvistik
58. kritiskt förhålla sig till metoder inom talspråksforskning,
59. normkritiskt värdera resultat och slutsatser baserade på samtalsanalys.

Innehåll

Kursen ger genom uppläggningsen med två delkurser (en obligatorisk och en valbar) och ett specialarbete möjlighet till specialisering efter studentens inriktning.

Kursen består av följande delkurser:

I. Obligatoriska delkurser

Språkvetenskaplig problemlösning, 7,5 hp

(Linguistic problem solving, 7.5 credits)

Delkursen bygger på att de studerande ställs inför nya och varierande språkvetenskapliga frågeställningar. Syftet med delkursen är dels att alla deltagare praktiskt skall få arbeta med olika typer av språkvetenskapliga problem, dels att de skall träna upp sin språkvetenskapligt analytiska förmåga. Kursen förutsätter aktivt deltagande och examineras löpande genom fem uppgifter, som redovisas individuellt med både skriftlig inlämning och muntlig redovisning till varje.

Specialarbete, 15 hp

(Independent project, 15 credits)

Delkursen omfattar aktivt deltagande i arbetet inom en seminariegrupp samt självständig undersökning av ett begränsat språkvetenskapligt problem inom nordiska språk. Resultaten av undersökningen redovisas i form av en individuellt författad vetenskaplig uppsats. Uppsatsen ska omfatta minst 40 000 och max 60 000 tecken inklusive mellanslag (ej inräknat: sammandrag, innehåll, referenser och bilagor) och följa den mall som delkursansvarig lärare anvisar. Deltagande i seminarierna är obligatoriskt.

II. Valbara delkurser

Val av delkurs beror på vilka som erbjuds den termin som studenten påbörjar kursen. Varje termin erbjuds undervisning på två olika valbara kurser. Vissa terminer erbjuds även delkurs i form av samläsning med annan kurs, som i vissa fall ges på halv- eller kvartsfart kvällstid.

Kursdeltagare kan i samråd med studierektor välja en delkurs där undervisning ej kan ges, under förutsättning att det finns lärare som kan examinera. Studenten kan i sådana fall ta den som läskurs och äger rätt att få inläsningsråd.

Ord och ordförbindelser: inläring, bruk och strukturer, 7,5 hp

(Vocabulary and vocabulary connections - learning, use and structure, 7.5 credits)

Delkursen innebär en fördjupning av tidigare inhämtade kunskaper om svenska språkets ordförråd såväl utifrån ett lexikaliskt-semantiskt perspektiv som ur ett kontrastivt perspektiv. Delkursen behandlar ord och ordförbindelser samt användningen av olika strategier vid ordinläring. Dessutom ingår analys av ordböcker och elektroniska textsamlingar samt läromedelstexter med avseende på ord- och begreppsförrådet. Delkursen har både teoretiska och praktiska inslag. Examination sker löpande genom aktivt deltagande och individuella inlämningsuppgifter.

Variation, 7,5 hp

(Language variation, 7.5 credits)

Delkursen syftar till att ge en teoretiskt grundad förståelse för språkvariation, språkkontakt och språkförändring. I delkursen läggs tyngdpunkten på något eller några av de nämnda områdena. Fokus läggs vid språkexterna faktorer som inverkar på

språklig variation och förändring, men även språkinterna faktorer berörs. Studenterna fördjupar sig särskilt inom ett delområde, exempelvis dialektutjämning/regionalisering, variation i interaktion, språk & identitet/kön/makt, standardisering eller ungdomar i flerspråkiga miljöer.

Text och textanalys, 7,5 hp

(Texts and text analysis, 7.5 credits)

Inom delkursen fördjupar studenterna sina kunskaper i samtida svensk språkvetenskaplig textforskning. Centralt för delkursen är kopplingen mellan olika analysperspektiv och deras praktiska tillämpningar som verktyg för analys och beskrivning av texter. Studenterna fördjupar sig därför särskilt i textteori och textanalytiska metoder inom ett av textforskningens delområden, exempelvis genreanalys, kritisk textanalys, läroboksanalys, elevtextanalys, multimodal textanalys. Inom denna fördjupning utför studenterna också ett mindre, självständigt arbete där de visar teoretisk medvetenhet genom att motivera val av analysmetod och genom att tolka analysresultat.

Elevsvenska, 7,5 hp

(School children's Swedish language, 7.5 credits)

Delkursen ger insikter i aktuell forskning om elevers skrivande i den svenska skolan. Vidare ges en beskrivning av elevers språk i olika åldrar och på olika stadier, i första hand avseende skriftlig produktion. Delkursen behandlar också olika faktorer som påverkar elevers språk och skrivande, som exempelvis flerspråkighet, studieinriktning och studiebakgrund. Centralt för delkursen är att utveckla grundläggande kunskaper om generella drag i flerspråkiga elevers skrivande. Dessutom tar delkursen upp skolan som skrivmiljö, skrivande i olika ämnen samt aspekter på bedömning av elevers texter.

Språkstruktur, 7,5 hp

(Linguistic structure, 7.5 credits)

Delkursen innebär en fördjupning i språkets strukturella aspekter, med inriktning på något delområde, såsom fonologi, morfologi, lexikologi, semantik eller syntax. Det är också möjligt att kombinera några av områdena. Delkursen har både empiriska och teoretiska inslag, men vanligtvis överväger ett av perspektiven. Både svenska, nordiska och allmänlingvistiska frågor behandlas.

Danska: Baskurs, 7,5 hp

(Danish: Basic course, 7.5 credits)

Se separat kursplan NS1131. Samläsning med NS1131 Danska 1, grundkurs. *Obs! Kursen ges på halvfart kväll. Ges ej varje termin.*

Danska: Språkteori och språket i bruk, 7,5 hp

(Danish: Linguistic theory and language use, 7.5 credits)

Se separat kursplan NS1131. [Förkunskapskrav: Danska: Baskurs 7,5 hp eller motsvarande.] Samläsning med NS1131 Danska 1, grundkurs. *Obs! Kursen ges på halvfart kväll. Ges ej varje termin.*

Isländska I, 7,5 hp*(Icelandic I, 7.5 credits)*

Se separat kursplan NS1150. Samläsning med NS1150 Isländska I. *Obs! Kursen ges på kvartsfart kväll. Ges ej varje termin.*

Isländska II, 7,5 hp*(Icelandic II, 7.5 credits)*

Se separat kursplan NS1152. [Förkunskapskrav Isländska I 7,5 hp eller motsvarande.] Samläsning med NS1152 Isländska II. *Obs! Kursen ges på kvartsfart kväll. Ges ej varje termin.*

Specialkurs, 7,5 hp*(Independent Reading Course, 7.5 credits)*

Delkursen väljs i samråd med studierektor och innebär en ämnesfördjupning inom något språkvetenskapligt område, inom vilket den studerande sätter sig in i grundläggande teoribildning, metodologi och centrala frågeställningar; tonvikten varierar beroende på ämne. Vilka områden som kan väljas varierar från termin till termin. Efter samråd med studierektor kan även kurser på avancerad nivå eller vid annan institution väljas.

Språkteknologi för språkvetare, 7,5 hp*(Language technology for linguists, 7.5 credits)*

Delkursens syfte är att ge en översiktlig introduktion till språkteknologiska tillämpningar. Kursen, vars uppläggning kan variera från gång till gång, behandlar ett urval språkteknologiska metoder, exempelvis:

- framställning och användning av språkteknologiska resurser såsom annoterade korpusar och lexikon
- statistiska metoder för textanalys, t.ex. associationsmått, distributionella metoder
- morfologisk och syntaktisk analys, ordklassmärkning, namnuppmärkning
- textkategorisering och informationssökning
- språkinlärningshjälpmedel, stavnings- och grammatikkontrollsystem
- maskinöversättning och översättningshjälpmedel
- talteknologi

Retorik för yrkesverksamma, 7,5 hp*(Rhetoric for professionals, 7.5 credits)*

Inom delkursen utvecklar studenten grundläggande kunskaper i klassisk och modern retorik. Fokus ligger på det praktiska, det vill säga hur retorik kan tillämpas för yrkesverksamma i dag. Delkursen utvecklar de studerandes förmåga att tala övertygande med eller utan presentationstekniska hjälpmedel som stöd. Övningarna omfattar förberedelser och framförande av väl genomarbetade presentationer och tal samt träning i att ge konstruktiv kritik och att debattera. Delkursen ger också

grundläggande kunskaper i retorisk analys samt presentationsteknik.

Språk och makt, 7,5 hp

(Language and power, 7.5 credits)

Delkursen är en fördjupning i sociolingvistik med fokus på samband mellan språkbruk och maktrelationer. Delkursen syftar till att studenten ska använda de redskap för analys av tal och text hen hittills tillägnat sig, med syfte att blottlägga sociala strukturer och maktordningar baserade på exempelvis yrkesroller, institutionella ramar, klass, kön, sexualitet, etnicitet, ras, funktionsnedsättning, ålder, majoritets-/minoritetsspråkstillhörighet, religion. Studenten ska också diskutera hur kritisk språkanalys kan tillämpas på olika håll i samhället, i arbete med att motverka olika former av negativ särbehandling av individer eller grupper som tar sig språkliga uttryck.

Empirisk talspråksforskning, 7,5 hp

(Empirical research on spoken language, 7.5 credits)

Delkursens syfte är att deltagarna ska få erfarenhet av att arbeta med ett samtalsspråkligt material och tillägna sig kunskaper om relevanta begrepp inom forskningen om samtalsspråk. Delkursen ska göra studenten förtrogen med metoder för insamling och analys av samtalsmaterial samt ge studenten förutsättningar att själv genomföra analyser på ett sådant material. Kursen, som kan läggas upp på olika sätt, behandlar viktiga metoder för samtalsanalys. Dessa belyses med hjälp av inspelat och transkriberat material. Deltagarna förväntas själva göra en egen undersökning utifrån ett transkriberat naturligt förekommande samtal.

Kursen ges i samarbete med institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori, där den ges med kurskod LI421. För mer detaljerad information om examination och kurslitteratur se kursplan och GUL-sida för LI421 Empirisk talspråksforskning, 7,5 högskolepoäng.

<http://kursplaner.gu.se/svenska/LI421.pdf>

<http://gul.gu.se/public/courseId/70431/lang-sv/publicPage.do>

Former för undervisning

Undervisningsspråk: svenska

Undervisning på norska, danska och engelska kan förekomma.

Former för bedömning

Examination sker genom aktivt deltagande i seminariegrupp, författande av vetenskaplig uppsats, skriftliga och muntliga prov samt genom skriftliga

inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar. Olika examinationsformer tillämpas beroende på momentens innehåll och uppläggning.

Mål 1 - 5 examineras löpande genom fem skriftliga och muntliga redovisningar motsvarande 1,5 hp var, vilka ska utföras på begränsad tid, inom den tidsram som examinator bestämmer.

Mål 6 - 12 examineras genom ett specialarbete samt genom muntligt försvar av den egna uppsatsen och opposition på en annan students uppsats. Dessutom krävs aktivt deltagande i de inledande metod- och textseminarierna samt vid minst fyra slutseminarier där uppsatserna ventileras.

Mål 13 - **NYTT: 59** examineras individuellt och/eller gruppvis genom muntliga redovisningar, skriftliga inlämningsuppgifter och/eller hemtentamina.

Examinationstillfällen och datum för inlämningsuppgifter meddelas av lärare vid kursstart.

För student som underkänts i prov ges möjlighet till förnyat prov. Det totala antalet prov för viss kurs eller del av kurs är begränsat till fem. Studerande som underkänts två gånger i prov för viss delkurs har rätt att begära att annan lärare utses för att bestämma betyg. Begäran skall vara skriftlig och ställas till studierektor vid institutionen för svenska språket.

Student som ligger nära gränsen för godkänt betyg kan få utföra kompletterande uppgifter i stället för omtentamen. Dessa kompletteringar ska ske genom muntliga och/eller skriftliga uppgifter som examinator bestämmer och inom den tidsram som examinator anger, dock endast en gång och inte senare än innevarande termin. För specialarbetet se punkt 4.

Muntliga examinationer ska alltid omexamineras muntligt.

Den som godkänts i prov får ej undergå förnyat prov för högre betyg.

Ett år efter nedlagd kurs kommer inga ytterligare examinationstillfällen att ges.

Betyg

På kursen ges något av betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) och Underkänd (U). Kursen bedöms med något av betygen väl godkänd (VG), godkänd (G) eller underkänd (U). För betyget väl godkänd på hela kursen krävs betyget väl godkänd på minst 50% av kursens poängantal.

Kursvärdering

Undervisande lärare ansvarar för att studenternas synpunkter på kursen systematiskt och regelbundet inhämtas samt redovisas i en sammanställning. Denna sammanställning

och genomförda åtgärder med anledning av kursvärderingens resultat presenteras vid nästkommande kurstillfälle.

Övrigt

Kursen ersätter Svenska språket, fördjupningskurs 1, SV4200, och kan inte ingå i en examen tillsammans med denna.

Jämställdhets- och jämlikhetsaspekter ska beaktas i innehåll, litteratur, undervisning och utvärdering. Därutöver skall kursen, i den mån det är relevant, medvetandegöra kring och problematisera ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling.